

SPODBUDE OB SETVI OZIMNIH ŽIT

Kljub temu, da je količina in kakovost pridelka žit v veliki meri odvisna od vremenskih razmer, podajamo nekaj poudarkov v agrotehniko, ki jih pri pogostih poenostavitvah pridelave ne gre zanemariti. Ne pozabimo, da je v celotni tehnologiji bistvena **izbira prave vrste in sorte žita za naše njivske razmere ter optimalni pripravi tal za setev**. Obdelava tal naj bo čim cenejša in hitrejša, tako da bo omogočala dober razvoj žit in pravočasno setev. Glede na nižanje odkupnih cen pšenice in ostalih žit je tudi **letošnja setev pred izzivom kje lahko še zmanjšamo stroške**, brez negativnih učinkov na pridelku.

Različne vrste žit imajo različne zahteve po talnih pogojih. Zato jih poskusimo posejati na tiste njive, ki jim bodo omogočale kar najboljšo rast. Na boljših njivah, kjer so globoka in ilovnata tla ter pričakujemo najvišje pridelke, bo dala najboljše rezultate pšenica, srednje poznih sort ter tritikala. Za obe vrsti žit, še bolj pa za ječmen, kjer pričakujemo najvišje pridelke, ima velik vpliv ustrezna kislost tal (pH nad 6,5). Ukrep apnenja z naravnimi mletimi apnenci se lahko izvede še ob obdelavi tal ali kasneje, po vzniku, ko bodo tla bolj nosilna. Njive na lažjih tleh bodo ob sušnih razmerah dale bolj zanesljiv pridelek, če jih posejemo z ozimnim ječmenom, zgodnjimi sortami pšenice ali ržjo. Za pridelavo pire in drugih prednic pšenice ustrezajo skromnejša tla, saj setev na bolj rodovitna povzroča težave s poleganjem teh žit. Višje in kakovostne pridelke žit lahko pričakujemo, če uspemo prakticirati **široko kolobarjenje**, ko žita sledijo detelji v čistih setvah ali mešanicah s travo, lucerni ali krompirju. Vedno pogosteje pozabljamo, da so žita občutljiva na pravilno vrstenje oz. kolobar. Sama sebe slabo prenašajo zato jih po 2-3 letih neprekinjene pridelave, enako obdobje ne smemo pridelovati na isti njivi. V teh zahtevah je nekoliko izjeme rž, ki sebe dokaj dobro prenaša.

Na dobro letino in zniževanje stroškov pridelave vplivamo tudi **z načinom obdelave tal**. Nasproti klasični pripravi tal za setev, se tudi pri nas širi zmanjšana ali ohranitvena obdelava (brez pluga, le z rahljalniki). Pogoj za uspešno uvajanje zmanjšane obdelave tal pa predstavlja poleg pravega stroja rahljalnika tudi dobra založenost tal z organsko snovjo oz. humusom.

Uspešna pridelava žita je poleg naštetega zelo odvisna od izbora prave sorte žita glede na način in pogoje pridelave. Ta odločitev je še težja zaradi široke ponudbe semen strnih žit. S tem namenom izpostavljamo **seznam priporočenih sort pšenice, ječmena, rži in tritikale**. Tudi letošnjo sezono ga bodo pripravili na Kmetijskem inštitutu Slovenije in ga najdete tudi na spletni povezavi: <http://www.kmetijskizavod-nm.si/>. Opis je pripravljen v preglednicah, z navedbo glavnih lastnosti posameznih sort, ki so višina in kakovost pridelka ter odpornost na bolezni in poleganje.

Mateja Strgulec, KGZS Zavod NM